

KOIVISTON viesti

Nro 7 Heinäkuu 2022

Koivistolaisten kotiseutulehti vuodesta 1944 lähtien

Tiijät sie?

Silloko isät taistelii "siel josakii", ni myö pienemmät Hakkala koulu "maa toivot" matkittii Tarzani, lyöti rintaa ja huuvettii "U-uu-uuu", hypitti puust puuhu taik urheilii koulu aika epätasasel kentäl, mis kävyt ja kivet kiusasiit ja puujuurii työnty essii ikäväl taval, taik sit juostii alakoulu takasel maantiel nii et hiekka senko pöllys. Siin käi enstai kyl jonkimmoine "neuvottelu", kuka sai esittää Suome Tukholma kisois 1912 maailmakartal juossutta kolme kulla Hannes Kolehmainen, kuka olla kymmenä vuotta myöhemmi Suome mainetta urheilukansan yläpitänt Ameriikas ast juossutta Paavo Nurmee, kuka olla Ville Ritola, kuka taas Taisto Mäki.

Vuuvve 1940 olympiaisnäntä Saksa joutu luovuttammaa kisat Suomal. 1) Mite Suomi ehti valmistautuu kisaisännytee, vaik kisat jäivät sil kertaa kissaamatta? Mut maaottelutasol kyl kohattii urheilu merkeis. 2) Mitä maita vastaa pelasiit Suome miehet talvel 1940 ja 3) mis lajis? 4) Kenest tul näis yhteyksis "Suome ääni", kuka keräs myötätunoo Suome yksinäisel taistelul suurvaltaa vastaa samal viisii, ko nyt Volotiimir Zelenski o saant Euroopa kansat herräämmä vastustammaa sammaa julmaa hyökkääjää ja rosvoov vastaa ja toimittammaa aseappuu Ukrainal ko Suomikii joutu nelkääntluuvul?

Välirauha aikaa käytti toinekii maaottelu, "korvikeolympiakisat". 5) Mitkä maat niihi kisoihii osallistu? 6) Mis ne kisat piittii? 7) Ja mite Suome miehet pärjäsiit? 8) Mikä erityine juttu heijjastuu noist korpikisoist viel iha nykypäivii ast?

Toukokuus 1941 käytti Ruotsii vastaa viel koko kansa maaottelu, 9) mikä? 10) Mikä sen lopputulos ol?

Täs tulkii nyt pohittavvaa kerrassaa kymmenä kysymykses verra. Akus sie pystyt vaik ossaa löytää vastaukset, ni älä ujustele, vaa lähetä tietois Viesti toimituksel, ni sahaa nähä, kuka se oikee on se Tietäji kingi. Ois hyvä, jos pystyt viel nimmeis lisäks kertomaa, et mist tiijjovirrast sie tietois ongit.

Martti Piela

Porvoon seudun Koivistolaisten kesäretki

Matkalaiset St.Olofin kappelin edustalla.

Lauantaina 2. heinäkuuta pääsimme pitkästä aikaa, johtuen koronasta, nauttimaan kesäretkestä ja yhdessäolosta.

Markku Vainio

Bussi kuljetti meidät Tirmon lossin kautta Pellingin kesätorille. Paikalla oli paljon väkeä ja myyntikojuissa runsaasti paikallistuotteita myytävänä. Tori meren rannalla muistutti mieleen lapsuuden Koiviston rannat.

Torilta matka jatkui St. Olofin kappelille. Meitä oli vastassa oppaamme Lisbeth Fors. Hän kertoi meille antaumuksella

ja ammattitaidolla Pellingin saarten, kappelin sekä hautausmaan historiaa ja nykypäivää. Tutustuimme myös hautausmaan vieressä olevaa kotiseutumuseoon.

Pellinkiä nähtyämme bussi suuntasi nokkansa läpi saarien lossin kautta Sannäsin kartanolle. Siellä meitä odotti herkullinen ja runsas buffet-lounas upeassa miljöössä.

Kaikki hauska loppuu aikaan, joten ruokailun jälkeen oli edessä kotimatka. Bussissa kohti Porvoota meitä viihdyttivät lauluillaan jäsenemme Riitta Nurmi ja Martti Piela.

Kiitos kaikille matkalaisille mukavasta retkestä! Kyl ol lustia!

"Linja-autossa on tunnelmaa..."

Väkeä kesätorilla.

Riikka Salokannel
Päätoimittaja

Mustikoita ja muuta villiruokaa

En tiedä ketään yhtä nopeaa, näpein mustikoita poimivaa, kuin kummitätini. Siinä missä oman kipposen pohja oli juuri ja juuri peittynyt, hänellä oli jo astia täynnä. Ja vaikka vei parhaaseen mustikkapaikkaansa, kesti litran kerääminen minulla ikuisuuksia. Ei minun luonteellani taideta mustikkametsässä pärjätä. Niinpä ostin nyt ukrainalaisilta pakolaisilta ämpärillisen marjoja. Heille mustikat ovat paitsi lisätulon lähde, myös mielekästä tekemistä epämääräisen tekemättömyyden ja lamaanuksen sijaan.

Samalla kun täytän pakastintani ensitalven mustikkasmoothieita varten, mietin viimeaikaista innostustani villiruokaan. On muodikasta hankkia raaka-aineita suoraan luonnosta. Keväällä kokkailin vuohenputkipiiraat ja nokkosmunakkaat. Aika-ajoin ajelen Kuusamoon villiruokapöytien juhla-aterioiden ääreen. Wild food eli villiruoka ja villiluonnontuotteet ovat metsissä, soilla ja niityillä, järvissä, joissa ja koskissa lajimmukaisesti elävistä eläimistä, kaloista, sienistä ja kasveista saaduista luonnonantimista valmistettuja tuotteita sekä villiluontoon liittyviä kokemustuotteita ja palveluita. Wild Food tuotteet ovat luonnosta syötäväksi kerättyjä tai pyydystettyjä raaka-aineita hyödyntäviä, syötäviä tuotteita ja ruokailupalveluita. Villiruoka on suomalaisen keittiön ydin ja nouseva trendi.

Tajuan kyllä, että villiruokavillitykseni taitaa olla vähän hipsterihommaa. Tätähän kotiruokamme on vuosisatoja ollut. Äitini kertoi, miten kansakoulun emännälle kerättiin joka syksy puolukoita. Itä-Suomessa on sienestetty aina. Parhaita kanttarellipaikkojaan ei kummitätini kuitenkaan kerro. Mummon kanssa villivadelmapuskista kerätyt ja hilloksi keitetyt vadelmat olivat parasta makeaa, mitä osasi kuvitellakaan. Kalastamassa, verkoilla ja ongella on rannasta käyty aina. Enomiehiet metsästäivätkin.

Ja nyt tunnustus: olen ostanut pieniin muovirasiioihin pakattuja, tänne lentokoneella lennätettyjä, kaukomailla kasvatettuja pensasmustikoita. Samaan aikaan pidän itseäni valistuneena kuluttajana ja vastuullisena ilmaston lämpenemistä omalta osaltani ehkäisevänä ihmisenä. Ja nyt lupaus: en enää jatkossa osta turhia, kaukomatkalennätettyjä tuotteita, jos kotimaisella pärjään. Ja vaikka ei minusta mustikassa kävijää tulisikaan, voisin ehkä ostaa sen toisenkin ämpärillisen.

Hartaast'

Ateistitkin rukoilevat

Kaisa Koivula

Sota jatkuu Ukrainassa ja ukrainalaiset kärsivät. Lehdessä luki, että eräs ukrainalainen kertoi tilanteen olevan niin paha, että ateistitkin rukoilevat. Mitä mieltä Jumala on siitä, että hyvänä päivänä ollaan omillaan hänestä välittämättä, mutta pahana päivänä muistetaan hänetkin ja pyydetään apua? Raamatun mukaan Jumala pitää tätä hyvänä asiana.

Psalmeissa (Ps 14:4) moititaan väärintekijöitä siitä, etteivät he käänny Jumalan puoleen. Nykyisen kirkkoraamattumme mukaan he ovat unohtaneet Herran, mutta kohdassa varsinaisesti moititaan heitä siitä, etteivät he huuda Herraa. Eivät välttämättä ole edes unohtaneet Herraa, vaan eivät halua pyytää hänen apuaan, vaikka olisivat niin hädisään, että olisi huutamisen aika.

Myös Jeesus puhuu positiivisesti tällaisesta viime hetkellä Jumalan puoleen kääntymisestä. Hän vertaa taivasten valtakuntaan pääsemistä (eli uskoon tuloa) tilanteeseen, jossa eri aikaan päivästä palkatut päivätyöläiset saavat kaikki saman palkan illalla, myös ne jotka ovat tehneet töitä vain tunnin. (Matt 20: 1 – 16.)

Raamatun valossa näyttäisi siltä, että tärkeää on tajuta pyytää apua Jumalalta. Ei se, koska sen tajuaa.

Jumala, Herra Jumala, on puhunut ja kutsunut koolle koko maanpiirin, idän ääriä kaukaiseen länteen saakka:

"Kuule, kansani, mitä sinulle puhun, kuule, Israel, mitä sinulta liitossani vaadin! Minä olen Herra, sinun Jumalasi.

***Huuda minua avuksi hädän päivänä!**
Minä pelastan sinut, ja sinä kunnioitat minua."*

(Ps 50: 1, 7, 15)

In Liebe und größter Dankbarkeit nehmen wir
Abschied von unserer Ehefrau, Mutter und Mimi
(Oma).

Seija Tuulikki Hoikkala-Stieber

* 19.12.1947
Perniö, Finnland

† 25.6.2022
Mönchengladbach

Hans-Jörg
Anika, Brad, Ella, Karli und Elin
Kai, Julia und Sofia

"Es kommt ein Vogel geflogen, setzt sich nieder auf meinen Fuß, hat einen Zettel im Schnabel, von meiner Mutter einen Gruß. Lieber Vogel, flieg weiter, nimm einen Gruß mit und einen Kuss, denn ich kann dich nicht begleiten, weil ich hier bleiben muss."

KOIVISTON viesti

ISSN 0780-1289

KUSTANTAJA:

Suomen Koivisto-Seura r.y.

Jäsenlehti. Lehti jaetaan aina kuluvaan kuun loppupuolella.

Lehteen tarkoitettujen ilmoitusmateriaalin tulee olla toimituksessa viimeistään lehden ilmestymistä edeltävän kuun lopussa.

Toimitus ei vastaa sille lähetetystä materiaalista. Lehden vastuu ilmoituksista rajoittuu ilmoitushintaan.

Kirjoittajat vastaavat tekstien sisällön oikeellisuudesta ja toimittamiensa kuvien käyttöoikeuksista.

Toimitus voi tarvittaessa lyhentää tai muokata sille toimitettua aineistoa.

Liikeilmoitukset 50 snt/ppm
Kuolinilmoitukset 34 snt/ppm

Aineisto mieluiten digitaalisena:

studio@ramitoivonen.fi

Muussa tapauksessa aineistot toimitetaan osoitteeseen:

Koiviston Viesti,

Riihelänkatu 28, 15810 Lahti

Aineisto palautetaan vain jos mukana

on postimerkillä varustettu

palautuskuori osoitteeseen.

Koiviston Viesti toimitus, 0400 780 398

Jäsenasiat, tilaukset, osoite- ym. muutokset:

Aina kirjallisena, mieluiten sähköpostitse Koivisto-Seura ry:n varapuheenjohtajalle

katarina.hovi@gmail.com

Tilauksia ei tarvitse uusaa.

Seuran jäsenmaksu 39 e, sisältää vuoden jäsenlehdet.

Jäsenlehden postituksesta Pohjoismaihin veloitetaan +3 e/vuosi ja muualle Eurooppaan +8 e/vuosi.

Pankkiyhteys:

Nordea FI46 1091 3000 3058 80

Päätoimittaja

Riikka Salokannel, 044 231 2422

Koiviston.viesti@gmail.com

Kuvatoimitus ja taitto

Rami Tolvonon, 0400 780 398

72. Koivisto-juhlat

Mäntsälässä lauantaina 30.7.2022

Lauantai 30.7.2022

10.00 Seppelten laskut sankarihaudalle ja Karjalaan jääneiden muistomerkillle

Mäntsälän Suurlava

11.00 Juhlien avaus ja lipunnosto
Avajaissanat Koivisto-Seuran pj Eija Tuominen

11.15 Seurustelua ja Koivistolainen tori

11.00-14.00 Lounas noutopöydästä

14.00 Pääjuhla

Juontajana Riikka Salokannel

Yhteislaulu: Karjalaisten laulu, säestys Sirkku Miiluniemi

Tervetulosanat, Koivisto-Seuran pj Eija Tuominen

Kylien kynttilät syttyvät

Yhteislaulu: Mie muistan, säestys Sirkku Miiluniemi

Mäntsälän kunnan tervehdys, kunnanjohtaja Hannu Laurila

Musiikkiesitys, Sirkku Miiluniemi ja tyttäret Saara ja Mervi

Juhlapuhe, Stora Enson Suomen Metsäosaston strategia- ja

sidosryhmäjohtaja Juha Palokangas

Musiikkiesitys, Jaalamiehet laulavat

Nuoren koivistolaisen puhe - Gabriel Hoikkala

Vuoden Koivistolaisen 2022 julkistaminen

Ansiomerkkien jako

Päätössanat, Koivisto-Seuran pj Eija Tuominen

Maamme laulu, säestys Sirkku Miiluniemi

*Tervetuloo Mäntsälää
mei koivistolaisii
yhteissee suurjuhlaa!*

– Puheenjohtajalt' itseltää –

Yhteiskoulu miu aikannain

"Iha tavalline elokuine koulupäivä ol hyvä mənössää. Siel myö istuttii pulpettilois neljäluokkalaiset opettaja Hilja Lehtose silmi al, tarkkaavaisin istuttiiki. Ikkuna takan merituul heiluttel riippakoivu oksii ja lehis näky jo keltasta.

Siin koulupäiväst ei kuitekaa tult sitä tavallista. Opettaja Otto Lehtone tul luokkaa ja häne kans ol pastor Keitur. Mielessäin kerkis vilahtaa, et mitä nyt on tapahtunt taik tapahtuu. Kaikkii lapsii silmät vilkuiliit aikuisist toisee.

Otto Lehtonen alko selvittää, et kyse on Yhteiskoulust ja oppilait siel. Ei olt kuulema ensimmäisel luokal nyt tarpeeks oppilaita. Täyvennystä hajettii meist. Miult kieräht syvän sykkyräl, ku opettaja näytti minnuukii sormellaa. Et mie, ei voi olla totta! Enhä mie osant mittää enkä varmast oppiskaa! Meil valituil annettii aikaa seuraavaa päivää, olha kotont asjaa kysyttävää.

Koton mie vaa sanoin huolettomast, et luokas käi vieraita ja hyö kyselliit oppilaita Yhteiskouluu. No, pyyvetiiks sinnuu, kysäis äiti. Pyyvetii sanoin ja rännäsin kartanol.

Asja jäi varttumaa aamuu. Enne kouluu lähtemistä äiti katso tarkkaa, et mie pesin kätein ja kasvoin huolellisesti. Sit hää kampa miu hiuksein, mut letit tehti miu mielestäin entistä tiukemmiks tuoho korvallisil. Äiti sano, et muistaha siit sannoo opettajal, et sie saat lähtee Yhteiskouluu, jos on tarvis!

Yhteiskoulu ol sama tie varrel ku kansakoulukii, siel piene pappila naapuris. Siel kartano aikajulmas kohois komia kakskerroksine koulu. Ovi ol kartanol päi ja sisäst tul jokkkuu oppilas ja vatkais väkeväst heliseyvää kelloo. Kaik lapset kerrääntyit kivirappusii ettee. Voi, voi ku ois pääst johokii peitto! Opettajakkii ilmesty rappusil, katsel meitä ja koitti saaha meit rivilöihe.

Vähäse kerralla meil selvis koulu komento, järjestys, opettajat, lukujärjestys ja asjat Linkvisti kirjakauppaa."

Inkeri hiekkarannan muistelusta kirjassaan Koiviston kolmet kasvot.

Koiviston yhteiskoulu jatkaa toimintaansa Virolahdella ja täytti kesäkuussa 100 vuotta! Onnittelut tästä taipaleesta!

Nähdään Koivisto-juhilla Mäntsälässä lauantaina 30.7.! Tervetuloa!

Eija Tuominen

Suomen
Koivisto-Seura ry
Perustettu 1948

Toimii Koivistolaisten yhdyssiteenä
- järjestää kotiseututilaisuuksia
- harjoittaa julkaisu toimintaa
- suorittaa kotiseutukulttuuriin liittyvää kokoamista ja tallentamista.

www.koivistolaiset.net

Puheenjohtaja, Eija Tuominen
Rauhankatu 14 a B 16, 20100 Turku
0400 244 290, tuominee@gmail.com
Varapuheenjohtaja, jäsenasiat:
Katarina Hovi
Kavallinpelto 6, 02710 Espoo
050 482 1240, katarina.hovi@gmail.com
Sihteeri, Jorma Kallonen
Koivukuja 23, 21530 Paimio
p. 0400 834 723, jorma.kallonen@nic.fi
Taloudenhoito,
Karjalan Tilikeskus/Patrikainen

Ratakatu 47, 53100 Lappeenranta
p. 05 544 8850
Perinnetoimikunta, Jorma Simola pj.
Proomukatu 6 A 14, 15140 Lahti
p. 040 564 9341
Taidetoimikunta, Marke Hongisto pj.
Halkaisijantie 4 E 46, 00980 Helsinki
p. 050 539 8693, mhongist@gmail.com
Johtokunta:
Matti Agge, Parainen. 040 536 7701
varajäsen Hanna Silfver, Kaarina

Ritva Ratia-Ahtiainen Lahti. 044 377 7201
varajäsen Raila Hiltunen, Mäntsälä
Jorma Jack, Kotka. 050 061 9482
varajäsen Maarit Raninen, Lammi
Esko Kaukiainen, Tuusula. 0400 800 752
varajäsen Merja Lapila, Helsinki
Jukka Ratia, Mäntsälä. 050 097 8206
varajäsen Jorma Simola, Lahti
Tiina Torkkeli-Pitkäranta, Kemiö.
045 126 6286, varajäsen Leea Helkiö, Salo
Riikka Salokannel, Lahti. 044 231 2422
varajäsen Tuula Ruskeepää, Pornainen

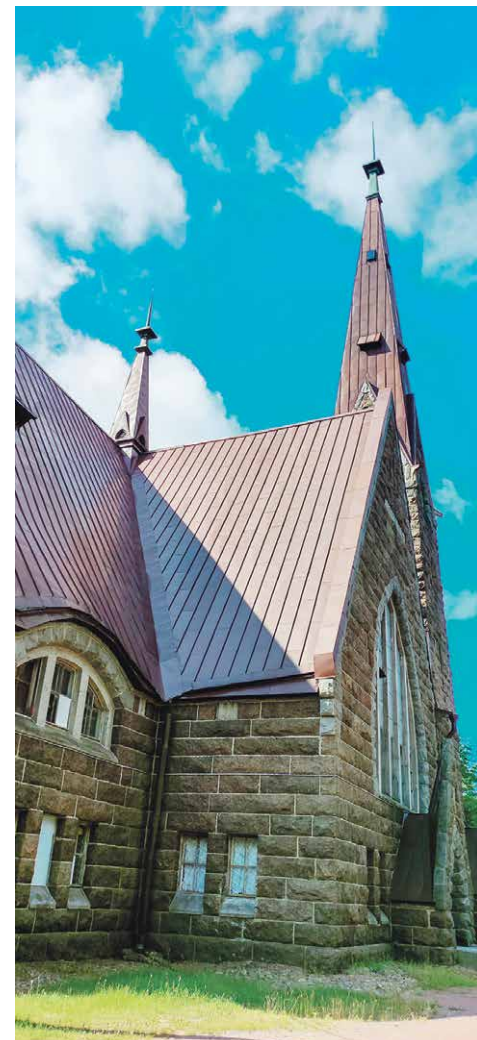
Hannu Seppinen, Turku. 040 703 1244
varajäsen Tuula Agge, Parainen
Koivisto-säätiö:
Hallituksen pj. Veli Sainio,
050 505 6676, veli.sainio@kolumbus.fi
Hallituksen varapj. Sari Piela,
050 431 2564, sari.piela@gmail.com.
Asiamies Anne Markkanen,
0400 687 717, Koivistosaaio@gmail.com

Kesän 2022 kuvia Koivistolta

Kuvaaja D. Matveev ja kuvien tekstit Eija Tuominen

Kirkko ja vanhaa hautausmaa-aluetta. heinäkuussa 2022.

Myrskyn kellotornista auki repäisemä katto on korjattu kaksi kuukautta sitten.

Koiviston sankarihauta-alue heinäkuun alussa 2022. Nimilaatat edelleen poissa, onneksi pensaat näyttävät voivan hyvin ainakin näin kauempaa nähtynä.

Koiviston sankarihautausmaa-alue heinäkuun alussa 2022.

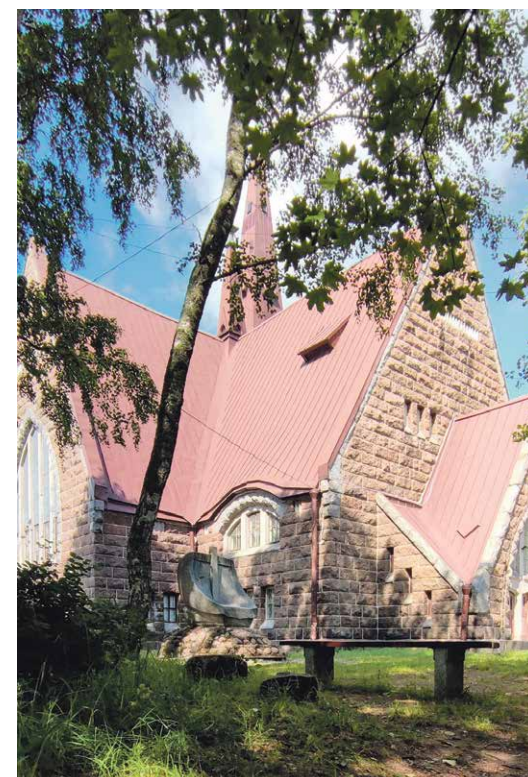
Kaunista Putuksen rantaa heinäkuussa 2022.

Putuksen hiekkarantaa ja salmen toisella puolella siintää Piisaari heinäkuussa 2022.

Sankarihaudan muistopatsaan teksti peitettynä edelleen heinäkuun alussa 2022. Kukaan ei ole poistanut rikkaruohoja pensaiden joukosta eikä aidan takaa.

Risti ja Purje -patsas nykyisellä paikallaan heinäkuu 2022.

Ol niingon gotonas

10 000 karjalaista kokoontui Raumalle perinteisille Karjalaisille kesäjuhlille. Jo 72 kertaa järjestetty suurtaapahtuma on Karjala Liiton ja aina alueellisen Karjalan Liiton piiri voimainponnistus. Järjestelyissä olivat mukana myös Rauman kaupunki ja seurakunta. Tänä vuonna Satakunnan piiri hoiti järjestelyt 120 talkoolaisen voimin.

Riikka Salokannel

Vaikka Suomen Koivisto-Seura ry ei olekaan enää Karjalan Liiton virallinen jäsenseura, on koivistolaisuus niin merkittävä osa raumalaista karjalaisuutta, että se näkyi läpi koko juhlien. Karjalaisten kesäjuhlien tunnus liittyy kesäjuhlakaupunkiin ja koivistolaiseen laivanrakennusperinteeseen, joka jatkui merkittävällä tavalla Raumalla sotien jälkeen. Useita Koivistolta lähtöisin olleita laivanrakentajia tuli tekemään sotakorvauskuunareita Hollmingin telakalle. Satakuntaan karjalaisia asutettiin mm. Hiitolasta, Räisälästä ja Vpl. Pyhäjärveltä. He ovat pitäneet Satakunnassa yllä karjalaisia perinteitä ja karjalaista kulttuuria. Juhlalunnuksen sininen ja keltainen väri liittyvät juhlakaupunkiin, Raumaan, jonka vaakunassa noita värejä käytetään. Tunnuksen on suunnitellut viestintäsihteeri Kari Riikilä Rauman kaupungin viestinnästä.

Koronavuosien jälkeen juhlalunnuksia pulppusivat puhetta ja ohjelmaa. Oli mahdollisuus saada neuvoja sukututkimukseen. Piirakoista riitti sekä maisteltavaksi, että niiden paremmuudesta kisailtavaksi. Kisailla saattoi myös golfissa, perinnepeli kyykässä tai maratonilla. Musiikkia ja laulun rikkautta kylvettiin yhteislauluin, konsertein, musiikkiesityksin ja kuorokavalkadissa. Lauantai-illan päätteeksi saattoi vielä ilkamoida iltamissa ja tanssien.

Lauantai-ohjelmaan kuului myös mahdollisuus tutustua koivistolaiseen puulaivanrakennukseen Raumalla. Koivistolta, Karjalan kannakselta lähtöisin olleet laivanrakentajat käynnistivät Raumalla sotakorvauskuunareiden rakentamisen ja pitkään jatkuneen telakkatoiminnan vuonna 1945.

Sirpa Wahlqvist, jonka omatkin sukujuuret ovat Koivistolta, on tehnyt väitöskirjansa sotakorvauskuunareiden rakentamisesta Raumalla vuosina 1945–52. Hän kertoi koivistolaisperäisestä puulaivanrakennuksesta ja esitti myös vanhaa filmimateriaalia kiinnostuneelle yleisölle.

**72. KARJALAISET
KESÄJUHLAT
17.-19.6.2022 RAUMA
Ol niingon gotonas**

Pääjuhlassa käsiteltiin Ukrainan sodan ja karjalaisten evakkojen yhteisiä kokemuksia

Sunnuntain jumalanpalvelusten jälkeen oli sitten aika järjestäytyä karjalaiseen suurkulkueeseen. Pyhän Ristin kirkolta lähteneen kulkueen siunasi matkaan piispa Seppo Häkkinen ja arkkipiispa Leo. Puolustusvoimien varusmiessoittokunnan ja Huittisten karjalaseuran vpj:n Markku Evalan johdolla kulki värikäs, kansallispukuinen karjalaisjoukko läpi koko kaupungin pääjuhlapaikalle Rauman Äijänsuon jäähallille.

Pääjuhlan puhujat käsitelivät Ukrainan sodan ja karjalaisten evakkojen yhteisiä kokemuksia sekä sodan vakavia heijastevaikutuksia muun muassa karjalaisten yhteisöjen kotiseutumatkoihin ja yhteistyöhön luovutetussa Karjalassa. Kirjailija FT Anna Kortelainen käsiteli sykähdettävässä juhlapuheessaan muistamisen tarvetta sekä karjalaisen kulttuuriperinnön sekä yksilön merkitystä sukupolvien ketjussa. Hän peräänkuulutti eristäytymisen sijaan hyvän, luovan ja rakentavan jäljen jättämistä toisiimme ja kulttuuriimme.

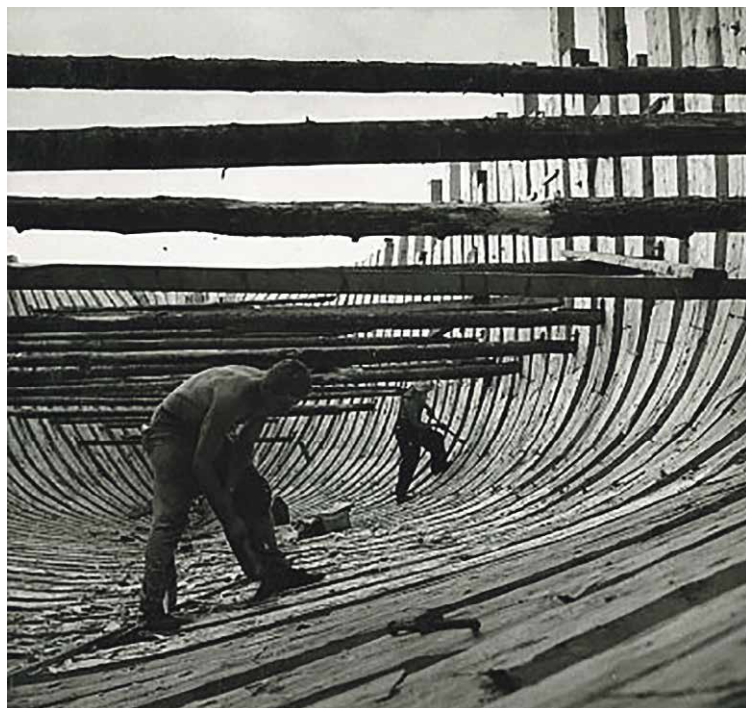
Karjalan Liiton puheenjohtaja Outi Örn kehotti yhteistyöhön perinnetiedon ja historian keräämiseksi siltä 1990-luvun alussa alkaneelta reilun 30 vuoden ajanjaksolta, mikä oli runsaan kotiseutumatkailun ja luovutetun alueen kotiseututyön aikaa. Tämän tiedon kerääminen on nyt erityisen tärkeää, kun lähitulevaisuuden näköpiirissä ei ole paluuta tällaiseen

Jari Vaara

Jari Vaara

toimintaan. Sotien sekä evakkouden sijaan kyseessä on vähemmän tutkittu ja tallennettu teema.

Kuten karjalaisevakot silloin ja ukrainalaiset pakolaiset nyt, monet ovat joutuneet jättämään kotinsa ja asettumaan uusille asuinalueille. Ukrainalaisten lopullinen kohtalo on vielä tuntematon, mutta jo nyt voimme ottaa raumalaisista mallia. He silloin olivat ja nyt ovat valmiit ottamaan vieraat avosylin vastaan ja toivottamaan heidät tervetulleiksi.

-Ol niingon gotonas!

100-vuotias Koiviston yhteiskoulu jatkaa Virolahdella yläkouluna ja lukiona

Koiviston kauppalaan perustettu 5-luokkainen yhteiskoulu sai perustamisluvan 29.6.1922.

Riikka Salokannel

Koulu oli yksityinen oppikoulu ja sen omisti Koiviston yhteiskoulun kannatusyhdistys 1922–1948. Ensimmäisen lukuvuoden koulu toimi vuokratiloissa kappalaisen ja kirkkoherran pappilan rakennuksissa. Opettajia oli alkuun 5 ja oppilaita ensimmäisenä lukuvuonna 95. Toisena vuonna toimittiin ensisessä kunnantalossa, jonka kunta luovutti koulun käyttöön. Oma koulutalo valmistui Koiviston salmen rannalle 1925. Tulipalo tuhosi koulun 19.2.1940. Koulun rehtoreina toimivat 1922–1923 Elias Lamminpää, 1923–1925 Lauri Kiehelä, 1925–1939 Kalle Keituri ja 1939–1961 Hilda Myyryläinen.

Talvisodan vuoksi koulu muutti Haminaan

Koivistolla Yhteiskoululle myönnettiin oikeus keskikoulutodistusten jakoon helmikuussa 1927. Koulua olisi haluttu edelleen kehittää ja muuttaa 8-luokkaiseksi ja Valtioneuvosto myönsi 13. syyskuuta 1939 laajentumisluvan, mutta laajentumista ei voitu toteuttaa alkaneen sodan takia. Talvisodan takia koulu joutui siirtymään Haminaan valtioneuvoston antamalla luvalla 5.6.1940. Toiminta jatkui Haminessa yhteislyseon talossa. Samalla perustettiin oppilaskoti. Haminan yhteislyseon luokkia siirrettiin koulun rinnakkaisosastoiksi.

Koska koulun oppilaita oli sotavuosina evakossa eri puolilla Suomea, toteutettiin opetus kirjukurssina, johon osallistui 40 %

Valokuva: Museovirasto. Valokuvassa Koiviston koulutalo.

oppilaista. Keväällä 1941 aiottiin koulu siirtää Myllykoskelle ja Kouluhallitus ehdotti keväällä 1942 koulun siirtoa takaisin Koivistolle. Koivistolla ei kuitenkaan sodan tuhojen takia ollut jäljellä kunnollista koulurakennusta, joten koulun johtokunta ei pitänyt siirtoa mahdollisena. Keväällä 1944 koulun toimintaa jatkettiin Sippolassa ja tarkoitus oli sen jälkeen pitää koulua Salossa tai Taavetissa, mutta loppujen lopuksi toiminta jatkui Haminessa.

Koulun tarmokas rehtori Hilda Myyryläinen kertoo koulun vaiheista seuraavaa: "Paisuva oppilasmääräkin pani ajattelemaan oman koulutalon pystyttämistä. Tämä ajatus olikin jo koulun Haminaan siirtyessä v. 1940 askaruttanut mieltä siinä määrin, että eräissä keskustelussa oli Haminan kaupungin taholta luvattu ja myöhemmin virallisesti lahjoitettu koululle tontti Kadettikoulukadun varrelta. Arkkitehti Einari Teräsvirta laati piirustusluonnok-

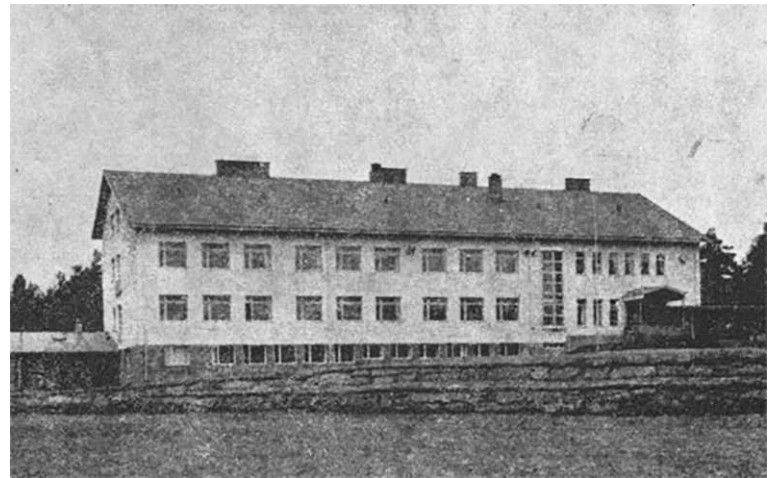
sen: varsin upeaa koulutaloa ja oppilaskotia varten tontille N:o 1 korttelissa 65 a. Rahapula ja uskalluksen puute siirsivät hankkeen toteutumisen. Kouluhan oli saanut Talvisodan aikuisista menetyksistään korvausta n. 1 mili. mk, josta vain pieni summa rahassa ja loppu pitkäaikaisilla obligatioina. Ainoastaan arkiston tärkein osa, piano ja heijastuskone, oli saatu Koivistolta evakuoituksi."

Koulun perinteet jatkuvat Virolahdella

Sotien jälkeen koulun omistus jatkui Haminan-Koiviston kannatusyhdistyksen ja sittemmin Virolahden yhteiskoulun kannatusyhdistyksen nimissä. Kannatusyhdistykselle myönnettiin 24. toukokuuta 1951 lupa siirtää koulu Virolahdelle, missä koulu toimikin syksystä 1951 kevääseen 1955. Alkuun koulu toimi kunnantalolla. Syksyllä 1954 valmistui uusi koulutalo Virolahdelle.

Koiviston yhteiskoulun I luokka 1937 Kuvassa penkeillä istumassa edestä katsoen ensimmäisessä rivissä kolmantena oikealla Hilikka Mäkeläinen ja toisessa rivissä samoin kolmantena oikealla Alli Irene Roti.

Valokuva: Virolahden yhteiskoulun vuosikertomus 1958-1959. Helsingin yliopiston kirjaston kokoelmat.

Valtion omistukseen koulu siirtyi 15. kesäkuuta 1961 annetulla asetuksella. Näin 17 opettajan ja 356 oppilaan koulun toiminta yksityisenä oppikouluna päättyi 31 elokuuta 1961. Vuodesta 1963 koulu oli Virolahden yhteislyseo ja vuodesta 1975 eteenpäin op-

pilaitos on toiminut Virolahdella yläkouluna ja lukiona. Oppilaat ovat nykyisin pääasiassa Virolahden, Michikkälän ja Ylämaan kuntien alueelta. Oppilaita tulee myös kauempaa tähän koulurastuspainotteiseen kilparastukseen erikoistuneeseen lukioon.

Lahden Koivistolaiset jatkaa toimintaansa

Lahdessa jouduttiin pohtimaan koivistolaistoiminnan jatkuvuutta. Mietittiin vaihtoehtoja kokonaan lopettamisesta tai yhdistymisestä esimerkiksi Mäntsälän Koivistolaisiin.

Anja Kontto

Onneksi kuitenkin vuosikokouksessa jatkamisintoa löytyi. Lahden Koivistolaisten vuosikokous pidettiin 22.5.2022 koronan jälkeen. Puheenjohtajaksi valittiin edelleen Jorma Simola ja muiksi

jäseniksi Heimo Tähkäpää, Arto Salminen, Eva Tuuli, Saija Tuuli, Anja Kontto, uusina Ritva Uusitalo ja Eeva Soini.

Kokouksessa päätettiin perustaa keskustelupiiri koivistolaisille. Ensimmäinen kokoontuminen oli helteessä 27.6.2022 Kahvila

Karirannassa, josta kuva. Kuvassa mukana kunniapuheenjohtajamme Tauno Seppinen, 93-v., jota oli mukava kuunnella. Mukana myös Heimo Tähkäpää, Jorma Simola ja Anja Kontto.

Maanantaina 15.8.2022 osallistumme evakkoperheen tarinaan "Laatokalta Lahteen" Upseerikerhonkatu 3, Hennalassa. Matkaamme evakon tyttären kanssa kesään 1939 ja sukeltaa Laatokan rantavesiin. Jätä kaunis Karjala taaksesi, naura ja itke. Näytelmän jälkeen haastellaan ja kahvitellaan. Esitys sopii myös pyörätuolilla liikkuville. Ja tietenkin olemme mukana Mäntsälän Koivisto-juhlilla.

Härkälän kyläläiset tapasivat Espoossa

Härkälän kylätoimikunnan kutsumana kyläläisten jälkeläisten kymmenpäinen joukko kokoontui nyttikesteille Espoon Lintuvaaraan kesäkuussa.

Outi Töytäri

Sain tarjota pihamme ja terassimme yhteiseksi kokoontumispaikaksi. Alkukesän vehreys, tuoksuvat kukat ja valoisuus loivat mukavat puitteet yhteiselle tapaamiselle. Yhdessä toteutetut tarjoilut sienipiirakasta raparperipiirakkaan maustuivat maukkailta.

Emme olleet ennestään kaikki keskenämme tuttuja, mutta rupattelun määrästä, näin olisi voinut luulla. Kaipa karjalalaisuus näkyi meissä tällaisena seurallisuutena! Muistelimme sukulaistemme iloisia kertomuksia Koivistolta ja raskaista muistoja evakkoajoista. Kävimme läpi myös kokemuksiamme matkoistamme Koivistolle.

Ilta sujui niin rattoisasti, että aloimme jo suunnitella seuraavaa tapaamista. Huomasimme, että melkein jokaisella suvulla oli ollut evakkoaikana yhteyksiä Angelniemelle Kemiön saarella. Tätä ehdotettiinkin seuraavaksi yhteiseksi retkikohteeksi.

Iso kiitos Aaltosen Katalle tilaisuuden alulle panosta ja suunnittelusta sekä lämpimät kiitokset mukanaolijoille. Hyvää hyvää kesän jatkoa kaikille!

Outi Töytäri
Härkälässä syntyneen ja osan lapsuttaan viettäneen Anja Töytäri (o.s. Iitti) tytär

Kuva: Allan Lindgren

Eino Leino

Armas Einar Leopold Lönnbohm syntyi Paltamon Paltaniemessä Hövelön talossa 6.7.1878 vanhemman komissionimaanmittarin Anders Lönnbohmin ja hänen vaimonsa Anna Emilian seitsemäntenä ja nuorimpana poikana. Kaikkiaan perheessä oli kymmenen lasta.

Leinon isä kuului karjalaiseen Liperin Mustosten sukuun. Äidin vanhemmat olivat Sortavalan lähellä sijaitsevan Tuokslahden tilan omistaja. kapteeni Karl Henrik Kyrenius, jonka suvussa oli sekä pappeja että sotilaita, ja käkisalmelaisen kruununvoudin ja everstin tytär Emilia Katharina Schwindt.

Leino julkaisi ensimmäisen runokokoelmansa 18-vuotiaana. Ylioppilaksi hän kirjoitti 16-vuotiaana. Hän sai valtion kirjallisuuspakinnon kahdesan ertaa 30-vuotisen kirjailijaurasa aikana. Valtion kirjailijaeläke hänelle myönnettiin 40-vuotiaana 1918.

Leino kuoli 10.1.1926 Tuusulassa.

(Pääosin Wikipediasta)

Martti Piela

Eino Leino

*Joha miu outoi olikii -
karjalaineha se ol se Leinokii,
syntynt vaik Paltamos oli
ja Tuusulas kuolounnee nukabti,
sukujuuret hänel ol Karjalas,
kuulussa Lauhjuhlii Sortavalas.*

*Suur ol Leino suomalainen,
runoniekka erinomane.
"Päivälehes" ruoskaan heilu,
iskuistaa Valta maas alko horjuu.
Kansaa herräämmä herätel,
arvoaan huomaamma patistel.*

*Helkavirsii hehkutteli,
lekentoi hää leiskutteli.
Kalevallaa mallinnaa piti.
Realismii myöski suosi.
"Sata ja yks lauluu" ainaskii laulo,
hymyilemmää sai itse Apollo.*

*Maita ja mantui maailmal matkas
tuo "kirjato, karjato, Suome mies".
Eurooppaa läks, käväs Saksas,
kirjailija-apuraha turvi matkaa teki.
Italiaa suuntas, Roomaa kiers,
kielekii oppi,
Tivina Kommeetia ko kääntää piti -
suomalaise suuhu taipu Tante kielii.*

*Verkottu sananiekka, tuo nuor nero,
suureks pia suosion maine kasvo.
Kapakas monet piti juhlat.
Nii vappaat ko naitut naiset ympärillä
hurmas, ol sit L Onerva taik A Kailas.
Kabesti periks anto, naimisii mäni,
pojankii sai, no, kerra nyt ainaskii.*

[6.7.14 (Eino Leino päivä)]

Mie tiijjän

Martti Piela

**Mei äiti varmast aattel
miust pappii, ko anto miul
nime Lutterukse mukkaa.**

Mie oon mone monta kertaa saant huomata, et vanha sanonta - "paha pappi saarnajaa itsestää" - pittää miu kohallai paikkaan. Ei miu tarvitse metsäs ko vähäse pyörähtää ympär, ni jo huomaan, et mie onkii kaottant kompassi kokonaa, eikä auta muu ko ottaa älykääpiö essii ja toivoo, et kenttää löytyy ja saan selvil, et mistpäi se

aurinko paistais, jos ei olis pilvistä. Sama se on noiije numeroikii kans. Ko enne vanhaaha aateltii velast ("Veli o velka jne.") ja käännettii kaik taskut nurissui, et saatii ne velat maksettuu, ni nytko männööt ne miljoonat ja miljartit mieles vähä silviisii, et mite se valtio vela kans oikee olikaa - onks meil omasuutta miljoonakaupal ja velkoi miljartitolkul.

No nyt viimeks olin varmast taas vähä pyöräyksis, ko lähin kyselemmää teilt lukijoilt rosenttei ja numeroi perrää, ko nythä o kesä,

eikä nyt oo ennää ees heikkoi jäitää missää. Järvi Inarinkii on jo tavua sinine täl hetkel. Lappilaisetkii o antaneet periks ja ilmottaat vaa pyöriäst, et "nii syvä oon ko pitkäkii" ja lähteneet heinätöihi.

Mut myö Etelä ihmisethä ei hyttysii pelätä eikä periks anneta, vaa ratkassaa kysymykset asjallisest.

Miehä kyseli teilt viimeks Karjalast numerotietoi. Mie olin näätsen lukent Valittui Palloi julkasuu vuuvelt 1999 "Karjalan monet kasvot", minkä sivuil 140-141 kerrottii, et v. 1940

1) Pohjois-Karjalas työskentel 80 rosenttii väestöst maa- ja metsätaloude paris, 2) teollisuuvves 6 rpsenttii ja kaupa paris 7 rosenttii väestöst. Etelä-Karjalas nuo vastaavat luvut olliit 4) 69 %, 5) 11 % ja 6) 7 %.

V. 1940 asu luovutetuil alueil 222.000 karjalaista, Ppohjois-Karjalas 61.000 asukasta ja Etelä-Karjalas 38.000 asukasta.

KOIVISTON AUTO

www.koivistonauto.fi

Onnitteluit` ja muistamissii`

Ylioppilas
ANTON ORAVA
Mäntsälän lukio

Vanhemmat:
Laura ja Petri Orava
Isovanhemmat: Eija ja
Esko Orava (Humaljoki)

Ylioppilas
LAURA LEHTO
Kaurialan lukio,
Hämeenlinna

Äidin isoäiti Aili
Kipinoinen, Koivisto,
Humaljoki. Äidin isoisä
Kasper Kipinoinen,
Kuolemajärvi ja jonkin
aika myös Humaljoella.

Ylioppilaaksi on
kirjoittanut AMANDA
SEPPINEN Kuninkaantien
lukiosta Espoosta.

Amandan vanhemmat
ovat Merja ja Pertti
Seppinen. Isoisä Tauno
Seppinen on Koiviston
Kotterlahdelta.

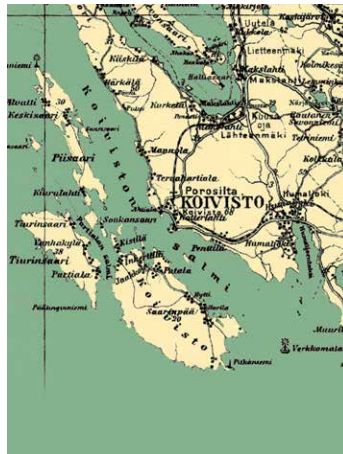
Tääl` tapahtuu

Perniön ja ympäristön

koivistokerhon
rantailtaa vietetään
Pennipoukamassa,
Lehmijärventie 187,
21570 Kotalato

9.8.2022
klo 18.00 alkaen.

Tervetuloa!
Johtokunta

Turun ja ympäristön Koivistolaiset

23 h risteily Viking Gracella 10.-11.10.2022

Kokoontuminen Viking Linen terminaalissa maanantaina
10.10.2022 klo 20.00 Turku
Paluu tiistaina 11.10.2022 klo 19.50 Turku

2 hengen Seaside-hytti 54€/hlö / 1 hengen Seaside-hytti 63€/hlö
Buffet-päivällinen ruokajuomineen ke klo 14.30
Kahvi ja pulla kahviossa
Omaa ohjelmaa kokoustilassa ke klo 10-12 (sis. kahvi ja hedelmä).
Arpajaisvoitot ovat tervetulleita

Viimeinen ilmoittautumis- ja maksupäivä 31.8.2022
nimi + syntymäaika (pp.kk.vv).

Ilmoittautumisen yhteydessä voit myös kertoa halustasi toteuttaa
yhteistä ohjelmaa (esim. laulaa, lausua runoja, pitää puheen yms.)

Ilmoittautumiset Saara Miiluniemi:
saara.miiluniemi@gmail.com tai 045 322 1997
Maksut tilille: Sirkku Miiluniemi FI64 3636 3003 2037 59
(viesti: oma nimi)

Tervetuloa mukaan!

Koivisto-tuotteita

Säästät postimaksut,
kun ostat seuran
myyntituotteita
Koivisto-juhilla.

T-paita 20 €

Useita eri kokoja

Muistivihko 10 €

Kannet laminoitu,
koko A5, 50 sivua,
ei viivoitusta.

Magneettimuistio 6 €

Koko 70 x 110 mm.

Sisustustekstiilejä

Iso pöytäliina 180 €. 148 x 280 cm, puolipellava
Kaitaliina 40 €. 40 x 120 cm, puuvillacanvas
Lautasliinat 12 € kpl. n. 38 x 38 cm, puolipellava

Isännänviirit

Kolme eri kokoa

Viisimetrinen 85 €
Nelimetrinen 75 €
Pienin 1,1 metriä 64 €
Pienin sopii veneeseen
tai vaikka kesämökin
kuistille.

Koivistolaiset juhlakattaustekstiilit

Upeat perintötekstiilit juhlakattauksiin on
saatavilla ennakotilauksina, kun riittävän iso
tilausmäärä saadaan yhteistilaukseen. Tilauksia
ottaa vastaan Seija Jaakkola. Tuotteiden ennak-
kotilauksia otetaan vastaan myös Koivisto-juhilla
Mäntsälässä, missä tekstiilit ovat nähtävissä.

Juhlatekstiilisarjan on suunnitellut tekstiili-
muotoilija Mili-Mona Salokannel soveltaen
Koiviston kansallispuvun rekon kuoseja. Tällä
hetkellä New Yorkissa asuva muotoilija on opis-
kellut tekstiilisuunnittelua Lontoossa, London
University of Artsissa. Hän on koivistolaista
Mäkeläisten ja Kaukiaisten sukua. Tekstiilit
valmistetaan Suomessa pensarjatuotantona.

Puolipellavainen astiapyhye 20 €

Keittiöpyyhkeet 200 g
puolipellavaa 65 x 45 cm.
Painatus ja ompelu
tehdään Suomessa.
Tuotteella on Avainlippu-tunnus.

Hintoihin lisätään lähetyskulut

Tilaukset Seija Jaakkola Koivukuja 23, 21530 Paimio
puh. 041 318 4614, seijam.jaakkola@saunalahti.fi